

บทความวิจัย (Research Article)

ดุष्ฎินิพนธ์การประพันธ์เพลง “จากถ่านไฟสู่ทองคำ”
นิทานพื้นบ้านล้านนา สำหรับวงเปียโนควินเทต

Doctoral Music Composition “From Coals to Golds”
Dramatic Myth of Lanna for Piano Quintet

ธัญญ์ สังข์วิจิตร,* วีรชาติ เปรมานนท์

คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย

Thaphad Sungwijit,* Weerachat Premananda

Faculty of Fine and Applied Arts, Chulalongkorn University, Bangkok, Thailand

chatwalee_jikke@hotmail.com, Weerachat.P@Chula.ac.th

Received: March 31, 2025 / Revised: May 26, 2025 / Accepted: May 28, 2025

บทคัดย่อ

ดุष्ฎินิพนธ์การประพันธ์เพลง จากถ่านไฟสู่ทองคำ นิทานพื้นบ้านล้านนาสำหรับวงเปียโนควินเทต ประพันธ์ขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างบทเพลงประเภทดนตรีพรรณนาที่ได้รับแรงบันดาลใจมาจากนิทานพื้นบ้านล้านนาเรื่อง “แมงสี้หู่ห้าตา” และนำผลงานออกแสดงเผยแพร่ต่อสาธารณชน อย่างไรก็ตาม แม้ว่าวรรณกรรมแมงสี้หู่ห้าตาจะมีการบันทึกไว้หลากหลายความเชื่อตามสถานที่ต่าง ๆ แต่เนื้อเรื่องยังคงมีที่ความคล้ายคลึงกัน ดังนั้น ผู้ประพันธ์เพลงจึงต้องศึกษาข้อมูลอย่างละเอียดเพื่อหาจุดร่วมที่จะสามารถนำมาใช้สำหรับการประพันธ์บทเพลง

ผู้ประพันธ์เพลงได้เลือกเนื้อเรื่องจากตำนานแมงสี้หู่ห้าตาของวัดพระธาตุดอยเขาควายแก้ว จังหวัดเชียงรายมาใช้เป็นแนวทางหลัก เพราะมีเนื้อเรื่องที่น่าสนใจและมีหลายเหตุการณ์ที่สามารถนำมาเชื่อมโยงกับแนวคิดและเทคนิคการประพันธ์เพลงได้ ซึ่งเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับชายกำพร้ายากจนผู้หนึ่งที่ลากศิระของบิดาขึ้นไปบนภูเขาจนศิระไปติดอยู่ที่ปากถ้ำอันเป็นเหตุการณ์ที่นำพาให้เขาได้พบกับสัตว์ประหลาดคล้ายหมีมีหู 4 หู และดวงตา 5 ดวง สัตว์ประหลาดตัวนี้กินถ่านไฟเป็นอาหารและถ่ายมูลออกมาเป็นทองคำ ชายผู้นี้จึงนำทองคำไปฝังดินไว้ทุกวัน จนกระทั่งพระเจ้าพันธุรัตได้มีเงื่อนไข่ว่า ชายผู้ใดสามารถสร้างรางน้ำทองคำจากบ้านของตนไปถึงวังของพระราชธิดาของพระองค์ได้ก็จะยกให้อภิเษกสมรส ชายกำพร้าผู้นี้จึงได้สร้างรางน้ำ

* Corresponding author, email: chatwalee_jikke@hotmail.com

ทองคำไปยังวังของพระราชธิดาองค์นี้ได้สำเร็จ ต่อมาเมื่อพระเจ้าพันธุ์มณีทราบถึงสัตว์ประหลาดสีหูห้าตาตัวนี้ จึงสั่งให้นำกลับเข้ามาในวังด้วย ขณะที่จิ้งสัวตัวนี้เข้ามาในเมือง มีผู้คนมุงดูมากมายทำให้มันตกใจและวิ่งหนีขึ้นไปบนภูเขา พระเจ้าพันธุ์มณีจึงตามสัตว์ตัวนี้จนเลยเข้าไปในถ้ำ ทันใดนั้นหินก็ถล่มลงมาปิดปากถ้ำพระองค์ จึงถูกขังอยู่ในนั้น แม้ว่าจะได้รับช่วยเหลือออกมาได้ แต่สัตว์ประหลาดตัวนี้ก็ไม่มีใครได้พบเห็นมันอีกเลย

นอกจากนี้ ผู้ประพันธ์เพลงได้ศึกษาค้นคว้าแนวทางการประพันธ์เพลง รวมถึงแนวคิดและเทคนิคการประพันธ์เพลง รวมถึงบทเพลงร่วมสมัยรูปแบบต่าง ๆ เพื่อนำข้อมูลเหล่านั้นมาเป็นแนวคิดในการประพันธ์บทเพลง เช่น แนวคิดบันไดเสียงและโมด แนวคิดการคัดทำนอง แนวคิดชั้นคู่ทริยโทนและกลุ่มเสียงกัต แนวคิดการปรับทำนองหลัก แนวคิดการประพันธ์แบบโพลีโฟนี แนวคิดสังคีตลักษณะแบบโซนาตารอนโด เทคนิคการใช้โน้ตเพดิลและเครื่องหมายดั่งขึ้นทีละน้อย รวมถึงเทคนิคการติดของกลุ่เครื่องสาย เพื่อให้สามารถนำมาประพันธ์เชื่อมโยงกับเรื่องราวเหตุการณ์ในตำนานตามวัตถุประสงค์และขอบเขตการประพันธ์ที่ได้กำหนดไว้ บทเพลง จากถ้ำไฟหูทองคำ ประกอบด้วยบทเพลงย่อยจำนวน 5 บทเพลง ได้แก่

บทเพลงที่ 1 *คำสั่งเสียของบิดา* กล่าวถึงตอนที่ชายกำพร้าได้ทำตามคำสั่งเสียของบิดาที่ให้ไว้ก่อนที่จะเสียชีวิต โดยการลากศีรษะของบิดาขึ้นไปบนภูเขาจนศีรษะไปติดอยู่ที่หน้าถ้ำแห่งหนึ่งซึ่งเป็นเหตุการณ์ที่น่าพาให้เขาได้พบกับแมงสีหูห้าตา ซึ่งในบทเพลงมีการใช้แนวคิดบันไดเสียงโซลโทนและเทคนิคการทอดเสียง แนวคิดการคัดทำนอง และแนวคิดการประพันธ์แบบโพลีโฟนี เพื่อสร้างบรรยากาศของความโศกเศร้าและสูญเสียบิดาอันเป็นที่รัก รวมถึงการใช้เทคนิคโน้ตเพดิลและเครื่องหมายดั่งขึ้นทีละน้อย อันเป็นเสียงที่เปรียบเสมือนการลากศีรษะของบิดาขึ้นไปบนภูเขา

บทเพลงที่ 2 *สัตว์ประหลาดสีหูห้าตา* ได้แรงบันดาลใจมาจากบุคลิกลักษณะของแมงสีหูห้าตาที่บรรยายว่าเป็นสัตว์ใหญ่คล้ายหมี มี 4 หู และมีดวงตา 5 ดวง อีกทั้ง ผู้ประพันธ์เพลงได้จินตนาการถึงบุคลิกของสัตว์ตัวนี้ที่ถึงแม้จะมีรูปลักษณ์ที่น่ากลัวแต่มีบุคลิกที่ดูน่ารักและไร้พิษภัย นอกจากนั้น การกินถ่านไฟร้อนของมันก็ป็นอาการที่เป็นจุดเด่นของมันอีกด้วย ดังนั้น ผู้ประพันธ์เพลงจึงใช้แนวคิดและเทคนิคการประพันธ์ดนตรีที่ใช้ความสัมพันธ์กับตัวเลข 4 และ 5 เช่น การใช้คู่เสียงทริยโทน และการใช้โมดลิเดียน อีกทั้งใช้แนวคิดการใช้กลุ่มเสียงกัตเพื่อสื่อถึงการกินถ่านไฟร้อน นอกจากนั้น ยังใช้เทคนิคการใช้โน้ตติดของกลุ่เครื่องสายสื่อถึงบุคลิกของแมงสีหูห้าตา

บทเพลงที่ 3 *ถ่านไฟร้อนและมูลทองคำ* ได้แรงบันดาลใจจากการที่แมงสีหูห้าตาได้กินถ่านไฟร้อนและถ่ายมูลออกมาเป็นทองคำ โดยบทเพลงบรรยายลักษณะของถ่านไฟร้อน สะเก็ดไฟ และมูลทองคำ โดยในส่วน of ถ่านไฟร้อนจะใช้แนวคิดกลุ่มเสียงกัตจากบทเพลง *สัตว์ประหลาดสีหูห้าตา* มาเป็นวัตถุดิบในการสร้างทำนองด้วยเทคนิคการพัฒนาโมทีฟ ส่วนสะเก็ดไฟจะนำเสนอโดยใช้เทคนิคการตบมือร่วมกับแนวคิดจังหวะขัด รวมถึงการใช้แนวคิดการใช้โมดฟรีเจียนโดมินันท์บรรยายถึงความระยิบระยับของมูลทองคำ

บทเพลงที่ 4 *รวงน้ำทองคำ* เป็นการบรรยายถึงการสร้างรวงน้ำทองคำจากเมืองของนายทุกคตะไปจนถึงวังของพระราชธิดาของพระเจ้าพันธุ์มณี โดยผู้ประพันธ์เพลงนำแนวคิดโมดพรีเจียนโดมินันท์จากบทเพลง *ถ่านไฟร้อนและมูลทองคำ* ในท่อน “มูลทองคำ” มาเชื่อมโยงและปรับใช้ในการประพันธ์บทเพลงนี้ด้วย อย่างไรก็ตาม ผู้ประพันธ์เพลงจะใช้แนวคิดการปรับทำนองหลักมาเป็นแนวคิดหลักในการประพันธ์บทเพลง

บทเพลงที่ 5 *พระเจ้าพันธุ์มณี* เป็นการบรรยายถึงบรรยากาศของนครพันธุ์มณี ซึ่งผู้ประพันธ์เพลงได้จินตนาการถึงเมืองที่มีความสุขและผู้คนต่างมีวิถีชีวิตที่เรียบง่าย โดยมีพระเจ้าพันธุ์มณีผู้ปกครองนครที่มีบุคลิกที่สง่างามน่าเกรงขาม รวมถึงการบรรยายถึงเหตุการณ์การวิ่งไล่จับแมงสีหูห้าตาตามจินตนาการของผู้ประพันธ์เพลง ซึ่งทั้งหมดที่กล่าวข้างต้นผู้ประพันธ์เพลงจะใช้เป็นวัตถุดิบในสร้างทำนองหลัก โดยบทเพลงนี้ใช้แนวคิดสังคีตลักษณะโซนาตารอนโด เพราะเป็นสังคีตลักษณะที่มีอยู่ในท่อนสุดท้ายของบทเพลงในดนตรีตะวันตก

บทเพลงย่อยทั้ง 5 บทเพลง มีความยาวเพลงละประมาณ 5-6 นาที รวมความยาวทั้งสิ้นประมาณ 30 นาที มีการวางโครงสร้างเพลงที่หลากหลาย และมีการใช้แนวคิดและเทคนิคการประพันธ์เพลงร่วมสมัยที่มีการเชื่อมโยงกับอารมณ์ความรู้สึก และบรรยากาศ รวมถึงบุคลิกของตัวละคร และเหตุการณ์ต่าง ๆ ของนิทานเรื่อง “แมงสีหูห้าตา” ได้อย่างน่าสนใจ อย่างไรก็ตาม บางบทเพลงมีการใช้จังหวะค่อนข้างซับซ้อน โดยเฉพาะการบรรเลงจังหวะขัดในบทเพลงที่ 2 ท่อน “ถ่านไฟร้อน” และท่อน “สะกิดไฟ” นักดนตรีจึงควรมีทักษะการบรรเลงค่อนข้างสูง เพื่อจะสามารถบรรเลงร่วมกันได้อย่างถูกต้องสมบูรณ์ ทั้งนี้ บทเพลง *จากถ่านไฟสู่ทองคำ* ได้นำออกแสดงต่อสาธารณชนเมื่อวันที่ 18 มีนาคม 2568 ณ อาคารศิลปะการแสดง มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

คำสำคัญ : การประพันธ์เพลง / แมงสีหูห้าตา / เปียโนควินเทต

Abstract

Doctoral Music Composition *From Coals to Golds* was created with the objective of composing a program music inspired by the Lanna folktale *Maeng Si Hu Ha Ta* (The Four-Eared, Five-Eyed Monster) and performing to the public. Despite the diverse beliefs recorded in different versions of this folktale across various regions, the core narrative remains consistent. Therefore, the composer conducted an in-depth study to identify common elements suitable for incorporation into the composition.

The composer selected the version of *Maeng Si Hu Ha Ta* from Wat Phra That Doi Khao Khwai Kaew in Chiang Rai as the primary narrative framework due to its engaging

storyline and presence of multiple events that could be effectively linked to compositional concepts and techniques. The story follows an impoverished orphan who drags his father's head up a mountain, where it becomes stuck at the entrance of a cave—an event that leads him to discover a large bear-like creature with four ears and five eyes. This mystical being consumes burning coals and excretes gold. The orphan buries the gold daily until King Bandumati declares that any man who can construct a golden waterway from his home to the palace of the king's daughter will be granted her hand in marriage. The orphan successfully completes the golden waterway. Later, upon learning about the Four-Eared, Five-Eyed Creature, King Bandumati orders it to be brought to the palace. However, as it is led through the city, a crowd gathers, startling the creature and causing it to flee into the mountains. The king chases it into a cave, where a sudden rockslide traps him inside. Although he is eventually rescued, the creature is never seen again.

In addition, the composer explored various compositional approaches, concepts, and techniques, including contemporary musical styles, to develop the composition. These include modal and scale-based concepts, melodic extraction techniques, tritone and clustered harmonies, principal melody transformations, polyphonic writing, sonata-rondo form structures, the use of pedal tones and gradual dynamic markings, as well as extended string techniques. These elements were integrated into the composition to align with the narrative structure and the established scope of the work. The composition *From Coals to Golds* consists of Five Movements:

The Father's Final Words: Depicts the orphan fulfilling his dying father's wish by dragging his father's head up a mountain, where it becomes lodged at the entrance of a cave, leading to the discovery of the Four-Eared, Five-Eyed Monster. The composition employs whole-tone scales, transposition, and polyphonic texture writing to evoke sorrow and loss. The use of pedal tones and crescendo symbolizes the dragging of the father's head up the mountain.

The Four-Eared, Five-Eyed Monster: Inspired by the monster's description as a large bear-like beast with four ears and five eyes, this movement also reflects its paradoxical nature—though fearsome in appearance, it is gentle and harmless. The composition incorporates the numbers four and five through tritone intervals and the Lydian mode.

Clusters represent the monster's defining characteristic of consuming burning coals, while pizzicato string techniques capture its unique personality.

The Burned Charcoals and Golden Poops: Depicts the monster consuming burning coals and excreting gold. The composition uses clusters from the previous movement to construct melodies through motif development techniques. The sound of flying embers is represented by handclaps and syncopated rhythms, while the Phrygian dominant mode is used to depict the shimmering quality of the golden poops.

The Golden Gutter: Illustrates the construction of a golden canal connecting the orphan's home to the palace of King Bandumati's daughter. The Phrygian dominant mode from the previous movement is reintroduced and adapted, while the primary melody transformation technique serves as the main compositional approach.

The Lord Bandumati: Portrays the grandeur of Bandumati's kingdom, imagined as a land of peace and simplicity, ruled by a dignified and authoritative king. It also includes the dramatic chase scene in which the king pursues the Four-Eared, Five-Eyed Monster. The sonata-rondo form is used, a structure commonly found in the final movement of Western classical compositions.

Each of the five movements lasts approximately 5–6 minutes, with a total performance duration of around 30 minutes. The composition features diverse structural approaches, integrating contemporary compositional techniques to evoke emotions, atmosphere, character personalities, and key events from the *Maeng Si Hu Ha Ta* folktale. Some sections contain complex rhythmic patterns, particularly in the second movement's *The Burned Charcoals and Golden Poops* sections, requiring musicians with advanced technical proficiency for precise ensemble performance. The composition *From Coals to Golds* was publicly performed on March 18, 2025, at the Performing Arts Building, Chiang Rai Rajabhat University.

Keywords: Music Composition / The Four-Eared, Five-Eyed Monster / Piano Quintet

การประพันธ์เพลงในรูปแบบดนตรีพรรณนา (Program Music) เป็นการสร้างสรรค์ดนตรีที่เกิดจากแรงบันดาลใจของผู้ประพันธ์เพลงซึ่งสามารถสร้างสรรค์ได้ในหลายมิติ ดนตรีพรรณนาเป็นการประพันธ์ที่ได้รับแรงบันดาลใจจากภาพ เสียง บรรยายกาศ บทกวี หรือเรื่องราวต่าง ๆ ซึ่งแตกต่างจากดนตรีบริสุทธิ์ (Absolute Music) ในบทเพลงประเภทนี้ ผู้ประพันธ์เพลงมุ่งใช้เสียงดนตรีเพื่อบรรยายหรือวาดภาพตามแรงบันดาลใจนั้น และมักตั้งชื่อเพลงให้สอดคล้อง ในหลายกรณีมักมีคำบรรยายเป็นลายลักษณ์อักษรกำกับไว้ที่โน้ตเพลง¹

ดนตรีพรรณนาเริ่มปรากฏให้เห็นชัดเจนในยุคบาโรกจากผลงานการประพันธ์เพลงชุด *The Four Seasons* โดยอันโตนิโอ วิวัลดี (Antonio Vivaldi, 1678-1741) นักประพันธ์เพลงชาวอิตาลี เป็นบทประพันธ์ที่บรรยายถึงฤดูกาลต่าง ๆ ตั้งแต่ฤดูใบไม้ผลิจนถึงฤดูหนาว โดยมีการใช้เครื่องดนตรีเลียนเสียงธรรมชาติและสัตว์ต่าง ๆ² นอกจากนั้น ผลงานการประพันธ์เพลง *Symphony No.6 "Pastoral"* ประพันธ์โดยลุดวิก ฟาน เบโทเฟน (Ludwig van Beethoven, 1770-1827) ก็เป็นซิมโฟนีที่บรรยายเรื่องราวสภาพชีวิตและธรรมชาติอันสวยงามแถบชนบทที่เขาค้นพบและนำมาถ่ายทอดเป็นบทเพลง และในยุคโรแมนติกที่เป็นยุคการแสดงออกทางอารมณ์ความรู้สึกของผู้ประพันธ์เพลงอย่างเต็มที่ก็จัดเป็นยุคที่มีดนตรีพรรณนาเกิดขึ้นอย่างเด่นชัด เนื้อหาเรื่องราวอาจนำมาจากบทกวีที่มีชื่อเสียง เช่น บทกวีของเชกสเปียร์ *Romeo and Juliet* ประพันธ์เพลงโดยปีเตอร์ อิลลิช ไชคอฟสกี (Pyotr Ilyich Tchaikovsky, 1840-1893) หรือจะเป็นเรื่องราวเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ เช่น บทเพลง *1812 Overture* ซึ่งเป็นเรื่องราวของกองทัพฝรั่งเศสบุกเข้ารัสเซีย ประพันธ์เพลงโดยไชคอฟสกีเช่นกัน³

ในประเทศไทยมีบทเพลงที่สร้างสรรค์ขึ้นจากแรงบันดาลใจในหลากหลายมิติ อาทิ จากบทกวี นวนิยาย ภาพวาด รวมถึงสถานที่สำคัญต่าง ๆ สร้างสรรค์โดยใช้แนวคิดและทฤษฎีการประพันธ์เพลงตะวันตก และอาจมีการผสมผสานความเป็นดนตรีตะวันออกร่วมด้วย เพื่อสร้างสีสันและบรรยายกาศของบทเพลงให้มีความน่าสนใจ บทเพลงดังกล่าว ได้แก่ บทเพลง “รามเกียรติ์” สำหรับเปียโน ประพันธ์โดยวิบูลย์ ตระกูลชัย⁴ เป็นบทเพลงประเภทดนตรีพรรณนาที่สื่อถึงเรื่องราวเฉพาะเหตุการณ์ที่ตัวละครยักษ์รามสูรเข้าไปมีบทบาทสำคัญในวรรณคดีไทยเรื่องรามเกียรติ์ ซึ่งมีการใช้เทคนิคการประพันธ์ที่หลากหลาย โดยเฉพาะเทคนิคไลต์โมทีฟ (Leitmotif) ซึ่งเป็นทำนองนำเพื่อสื่อถึงตัวละครในเรื่อง ทั้งนี้ บทเพลงยังมีการนำแนวคิดด้านบันไดเสียง กลุ่มเสียง รวมถึงการนำทำนองเพลงไทยเดิม ได้แก่ เพลง *เชิดฉิ่ง* และเพลง *เชิดจิ้ง* มาใช้ในการ

¹ Natchar Pancharoen, *Dictionary of Music Terms*, 3rd ed. (Bangkok: KateCarat Press, 2009), 161. (in Thai)

² Nattanit Nakpee and Kamontam Kuabutr, “Program Music in Western Culture,” *Aksara Pibul Journal* 3, 1 (2022): 4. (in Thai)

³ Narut Suttajit, *Sanghisitism Appreciation of Western Music*, 12th ed. (Bangkok: Chulalongkorn University Press, 2023), 109. (in Thai)

⁴ Wiboon Trakulhun, “Ramayana for Piano,” *Rangsit Music Journal* 17, 1 (2022): 121. (in Thai)

ประพันธ์ด้วย นอกจากนี้ ยังมีบทประพันธ์ที่ได้รับแรงบันดาลใจจากวรรณกรรมไทยที่มีชื่อเสียง ได้แก่ บทเพลง *เพชรพระอุมา* สำหรับวงซินที่สี่สแจ๊สสองซอมเบล โดยธีรช เล่าหิระพานิช⁵ (2562) เป็นบทเพลงที่นำเรื่องราวจากนวนิยายเรื่องเพชรพระอุมาภาคแรกมาเป็นแรงบันดาลใจ ซึ่งบทประพันธ์มีการบูรณาการแนวความคิดการประพันธ์ดนตรีแจ๊สร่วมกับการประพันธ์ดนตรีคลาสสิกและดนตรีร่วมสมัย บทเพลงประกอบด้วยบทเพลงย่อยจำนวน 6 บท ซึ่งแต่ละบทมีการนำเสนอเรื่องราว หรือเหตุการณ์สำคัญที่เกิดขึ้นในนวนิยายเรื่องนี้ โดยถ่ายทอดออกมาเป็นบทเพลงผ่านเทคนิคการประพันธ์ที่หลากหลายแต่เชื่อมโยงกันอย่างน่าสนใจ

นิทานเรื่องแมงสึหู่ห้าตาตามตำนานของวัดพระธาตุดอยเขาควายแก้ว จังหวัดเชียงราย⁶ กล่าวว่า มีชายกำพร้ายากจนผู้หนึ่งได้ทำตามคำสั่งเสียของบิดาโดยการเอาเชือกผูกศีรษะของบิดาลากขึ้นไปบนภูเขาจนศีรษะไปติดอยู่หน้าถ้ำ เขาจึงทำกับดักสัตว์ไว้ที่นั่นแล้วกลับบ้าน พอรุ่งเช้ากลับมาดูก็พบว่าสัตว์ประหลาดคล้ายหมีมี 4 หูและดวงตา 5 ดวงติดอยู่ เขาจึงพากลับบ้านและหาที่ทำบังแก่สัตว์ตัวนั้น กลางคืนอากาศหนาว เขาจึงก่อไฟผิงเพื่อความอบอุ่น บังเอิญถ่านไฟกระเด็นออกมานอกกองไฟ ทันใดนั้นแมงสึหู่ห้าตาก็กินถ่านไฟเป็นอาหารเขาจึงหาเอาถ่านให้กินเป็นจำนวนมาก และเมื่อรุ่งเช้าก็พบว่าสัตว์ตัวนี้ได้ถ่ายมูลออกมาเป็นทองคำ ชายกำพร้าดีใจมากจึงนำทองคำไปฝังดินไว้ทุกวัน ขณะนั้นมีพระเจ้าพันธุมิติผู้มีราชธิดารูปโฉมงดงามมากองค์หนึ่งเป็นที่หมายปองต่อบรรดาเจ้าเมืองต่าง ๆ พระองค์ได้สร้างเงื่อนไขว่าหากเจ้าเมืองใดสามารถสร้างรางน้ำทองคำจากเมืองตนเองไปจนถึงวังของพระราชธิดาได้สำเร็จก็จะให้อภิเษกสมรส แต่ก็ไม่มีเจ้าเมืองใดทำได้ ยกเว้นชายกำพร้าผู้นี้ เมื่อรู้ข่าวเขาจึงว่าจ้างชาวจีนฮ่อกลุ่มหนึ่งสร้างรางน้ำจากบ้านตนเองไปถึงวังของพระราชธิดาได้สำเร็จภายในคืนเดียว

รุ่งเช้าพระเจ้าพันธุมิติจึงจัดขบวนแห่ไปรับมาเป็นราชบุตรเขยและถามถึงที่มาของรางน้ำนี้ เขาจึงเล่าความมหัศจรรย์ของแมงสึหู่ห้าตาให้พระองค์ฟัง เช่นนั้นจึงมีรับสั่งให้เสนาอำมาตย์ไปขุดทองคำในสวนมาไว้ที่ห้องพระคลัง และสั่งให้ราชบุตรเขยนำสัตว์ตัวนี้กลับมาด้วย ในขณะที่กำลังงูแมงสึหู่ห้าตาเข้ามาในเมืองนั้นชาวบ้านจำนวนมาต่างมุงดูด้วยความสนใจทำให้สัตว์ตัวนี้ตกใจและวิ่งหนีเข้าขึ้นไปบนภูเขา พระองค์จึงวิ่งไล่ตามจับจนเลยเข้าไปในถ้ำ ทันใดนั้นหिनก็ถล่มลงมาปิดปากถ้ำพระองค์จึงติดอยู่ในนั้น เหลือเพียงรูเล็ก ๆ ให้สามารถส่องดูภายนอกได้เท่านั้น พระองค์จึงคิดว่าต้องตายในถ้ำนี้แน่นอน จึงได้สั่งให้เสนาอำมาตย์ที่เฝ้าอยู่ด้านนอกให้ไปตามมเหสีทั้ง 7 คนมา เมื่อมาถึงจึงขอให้เปิดผ้าถุงดูเป็นครั้งสุดท้าย มเหสีคนที่ 1-6 ไม่ยอมเปิด

⁵ Teerus Laohverapanich, “Doctoral Music Composition: The Novel *Phet Pra Uma* for Synthesis Jazz Ensemble” (DFA diss., Chulalongkorn University, 2019), 2-3. (in Thai)

⁶ Lanna Magazine on Cloud, “The Four-Eared, Five-Eyed Monster,” accessed November 18, 2024, <https://accl.cmu.ac.th/Knowledge/details/2681>. (in Thai)

เพราะมีความอับอายมีแต่เพียงมเหสีคนที่ 7 เท่านั้นที่รู้สึกเห็นใจพระองค์ยอมเปิดผ้าถุงให้ดู ทันใดนั้นถ้าก็อดหัวเราะไม่ได้ จึงระเบิดหัวเราะออกมาทำให้ปากถ้ำเปิดออก และพระองค์จึงออกจากถ้ำมาได้ในที่สุด

สำหรับการประพันธ์เพลง *จากถ้ำนไฟสู่ทองคำ* นิทานพื้นบ้านล้านนาสำหรับวงเปียนโนควินเทต ประพันธ์ขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างบทเพลงประเภทดนตรีพรรณนาที่ได้รับแรงบันดาลใจมาจากนิทานพื้นบ้านล้านนาเรื่อง “แมงสีหูห้ำดา” ซึ่งแม้ว่าวรรณกรรมแมงสีหูห้ำดาจะมีการบันทึกไว้หลากหลายความเชื่อตามสถานที่ต่าง ๆ แต่เนื้อเรื่องยังคงมีที่มีความคล้ายคลึงกัน ดังนั้น ผู้ประพันธ์เพลงจึงต้องศึกษาข้อมูลอย่างละเอียดเพื่อหาจุดร่วมที่จะสามารถนำมาใช้สำหรับการประพันธ์บทเพลง

แนวคิดและกระบวนการสร้างสรรค์บทเพลง (Composition Concept and Approach)

บทเพลง *จากถ้ำนไฟสู่ทองคำ* เป็นบทเพลงประเภทดนตรีพรรณนาซึ่งผู้ประพันธ์เพลงได้เลือกเหตุการณ์สำคัญ และบุคลิกของตัวละคร รวมถึงสิ่งของต่าง ๆ ที่ปรากฏในนิทานล้านนาเรื่องแมงสีหูห้ำดา มาใช้เป็นวัตถุดิบในการประพันธ์บทเพลง โดยแบ่งเป็นบทเพลงย่อย จำนวน 5 บทเพลง ดังนี้

1. บทเพลง *คำสั่งเสียของบิดา*

บรรยายถึงตอนที่ชายกำพร้าได้ทำตามคำสั่งเสียของบิดา โดยการลากศิระของบิดาขึ้นไปบนภูเขาจนศิระไปติดอยู่ที่หน้าถ้ำแห่งหนึ่งซึ่งเป็นเหตุการณ์ที่นำพาให้เขาได้พบกับแมงสีหูห้ำดา บทเพลงมีการใช้แนวคิดบันไดเสียงโฮลโทน เทคนิคการทดเสียง แนวคิดการคัดทำนอง รวมถึงการใช้เทคนิคโน้ตเพดิลและเครื่องหมายดั่งขึ้นทีละน้อย ซึ่งบทเพลงนี้มีสังคีตลักษณ์สามตอน (Ternary Form) คือ ABA

โดยตอน A นำเสนอแนวคิดบันไดเสียงโฮลโทน (Whole Tone Scale) และเทคนิคการทดเสียง (Transposition) ผู้ประพันธ์เพลงใช้โน้ตเข้บ้ดสองชั้น 6 พยางค์ซึ่งบรรเลงโดยกลุ่มเครื่องสาย โดยเริ่มจากกลุ่มบันไดเสียง C โฮลโทน บรรเลงโดยไวโอลาและเชลโล ตามด้วยกลุ่มบันไดเสียง C# โฮลโทน บรรเลงโดยกลุ่มไวโอลิน หลังจากนั้นใช้เทคนิคการทดเสียงให้สูงขึ้นหรือต่ำลงตามความเหมาะสมโดยใช้กลุ่มบันไดเสียง E, F# และ A โฮลโทน และกำหนดให้กลุ่มบันไดเสียงเหล่านี้บรรเลงพร้อมกันเป็นชั้นคู่ 5 เพอร์เฟคเพื่อให้ทำนองมีมิติเสียงที่กว้างขึ้น (Example 1)

ตอน B ใช้แนวคิดการคัดทำนอง (Quotation) ผู้ประพันธ์เพลงนำทำนองเพลง *ปราสาทไหว* ซึ่งเป็นเพลงที่นิยมใช้บรรเลงในงานศพของชาวล้านนามาเป็นวัตถุดิบในการประพันธ์ (Example 2) เพื่อสร้างบรรยากาศของความสูญเสียบิดาอันเป็นที่รัก โดยใช้แนวคิดการประพันธ์แบบโพลีโฟนีด้วยลีลาสอดประสานแนวทำนองคล้ายการประพันธ์รูปแบบฟิวก์ (Fugue)

Example 1 Whole Tone Scale and Transposition in Section A

Example 1 is a musical score for four instruments: Violin I, Violin II, Viola, and Violoncello. The score is in 3/4 time and starts at measure 15. Each instrument part features a whole-tone scale in a different key: Violin I (C#), Violin II (F#), Viola (E), and Violoncello (A). The scales are marked with '6' and '3' indicating fingerings. Dynamics include *f* (forte) and *p* (piano), with a crescendo leading to *p* and then a decrescendo back to *f*. A 'Perfect 5th' interval is highlighted in each part. The Viola part also includes a 'Perfect 5th' interval.

Example 2 Quotation in Section B

Example 2 shows a musical score for a single instrument. The top part is the 'Theme of Prasath Wai' in 4/4 time, starting with a treble clef and a key signature of one flat. The theme is a melodic line with eighth and quarter notes. Below the theme, a 'Quotation' is shown, which is a shorter version of the theme, also in 4/4 time. An arrow points from the end of the theme to the start of the quotation.

สำหรับเทคนิคโน้ตเพเดิลและเครื่องหมายดังขึ้นที่ละน้อยปรากฏอยู่ทั่วไปในบทเพลง อนึ่ง โน้ตเพเดิลในที่นี้ หมายถึง โน้ตที่มีค่ายาวใช้สื่อถึงอาการการลากศัรยะของบิดา โดยไม่มีความเกี่ยวข้องใดกับโน้ตโทนิค (Tonic) หรือ โน้ตโดมิแนนท์ (Dominant) ในดนตรีระบบอิงกัญแจเสียง (Example 3)

Example 3 Pedal Note and Crescendo in Section A

2. บทเพลง สัตว์ประหลาดสี่หูห้าตา

บรรยายถึงลักษณะของแมงสี่หูห้าตาและการกินถ่านไฟร้อน โดยใช้แนวคิดและเทคนิคการประพันธ์ดนตรีที่ใช้ความสัมพันธ์กับตัวเลข 4 และ 5 เช่น การใช้คู่เสียงทริยโทน ซึ่งเป็นขั้นคู่ที่มีระยะห่างเป็นคู่ 4 ออกเมนเทดและคู่ 5 ดิมินิชท์ และการใช้โมดลีดียน เป็นต้น รวมถึงมีการใช้แนวคิดกลุ่มเสียงก๊ด (Clusters) เพื่อสื่อถึงการกินถ่านไฟร้อนของแมงสี่หูห้าตา นอกจากนั้น ยังสร้างสีสันด้วยการใช้เทคนิคการใช้นิ้วดีดของกลุ่มเครื่องสาย และแนวคิดเสียงประสานเคลื่อนที่ขึ้น-ลงแบบโครมาติก ซึ่งบทเพลงมีสังคีตลักษณะรอนโด (Rondo Form) ประกอบด้วยตอน A ตอน B และตอน C โดยตอน A ทำนองจะนำเสนอด้วยเทคนิคการใช้นิ้วดีดของกลุ่มเครื่องสาย (Normal Pizzicato) เพื่อสื่อถึงบุคลิกที่น่ารักของแมงสี่หูห้าตา ส่วนเปียโนบรรเลงด้วยแนวคิดเสียงประสานเคลื่อนที่ขึ้น-ลงแบบโครมาติก (Example 4)

Example 4 Pizzicato and Harmonic Lines Move Up and Down Chromatically in Section A

ตอน B นำเสนอทำนองที่ใช้ความสัมพันธ์ของตัวเลข 4 และ 5 เพื่อสื่อถึงรูปลักษณะของแมงสีหุหำตา ผู้ประพันธ์เพลงใช้แนวคิดโมดลิตีเนียน เพราะนอกจากเป็นโมดชนิดเมเจอร์ (Major Mode) ลำดับที่ 4 แล้ว สมาชิกโน้ตในโมดนี้ยังมีระยะห่างเป็นขั้นคู่ทริยโทน ซึ่งทำนองของตอน B จะบรรเลง 2 ครั้ง โดยครั้งแรก ทำนองอยู่ในโมด C ลิตีเนียน จากนั้นย้ายศูนย์กลางเสียงอยู่ในโมด D ลิตีเนียน (Example 5) นอกจากนั้น แนวเสียงประสานยังมีการใช้เทคนิคการใช้นิ้วดีดคอร์ดของกลุ่มเครื่องสาย (Pizzicato Chord) เพื่อสร้างมิติ เสียงที่น่าสนใจ (Example 6)

Example 5 Lydian Mode in Section B

C Lydian

D Lydian

Example 6 Pizzicato Chord in Section B

Example 7 Clusters in Section C

Tiger, Henry Cowell

1

60

Piano

8va

ทำนองของตอน C ปรากฏเพียงครั้งเดียวในบทเพลง ซึ่งผู้ประพันธ์เพลงใช้แนวคิดกลุ่มเสียงก๊ัดเพื่อสื่อถึงอาการปฏิกิริยาการกินถ่านไฟร้อนของแมงสึ่หูหัดตา โดยแนวคิดกลุ่มเสียงก๊ัดนี้ ผู้ประพันธ์เพลงได้แรงบันดาลใจจากบทเพลง *Tiger* ของ Henry Cowell⁷ ซึ่งบทเพลงนี้มีการนำกลุ่มเสียงก๊ัดมาใช้ในบทเพลงจำนวนมาก และหลากหลาย ทำให้บทเพลงมีพลังและน่าสนใจ ทั้งนี้ ผู้ประพันธ์เพลงได้นำกลุ่มเสียงก๊ัดของบทเพลงนี้มาดัดแปลงและปรับเปลี่ยนองค์ประกอบทางดนตรีตามความเหมาะสม (Example 7)

3. บทเพลง ถ่านไฟร้อนและมูลทองคำ

ได้แรงบันดาลใจมาจากแมงสึ่หูหัดตาได้กินถ่านไฟร้อนเป็นอาหารและถ่ายมูลออกมาเป็นทองคำ บทเพลงนำเสนอลักษณะของถ่านไฟร้อน สะเก็ดไฟ และมูลทองคำ โดยท่อน “ถ่านไฟร้อน” จะใช้แนวคิดกลุ่มเสียงก๊ัดจากบทเพลงที่ 2 มาเป็นวัตถุดิบในการสร้างทำนองด้วยเทคนิคการพัฒนาโมทีฟ ท่อน “สะเก็ดไฟ” จะใช้เทคนิคการตบมือร่วมกับแนวคิดจังหวะขัด (Syncopation) รวมถึงการใช้แนวคิดการใช้โหมดฟรีเจียน โดมินันท์ (Phrygian Dominant) บรรยายถึงความระยิบระยับของท่อน “มูลทองคำ” ซึ่งบทเพลงนี้มี

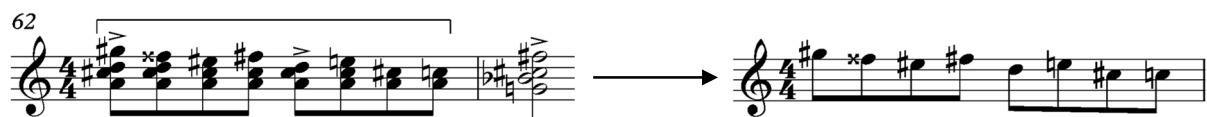
⁷ PML-CA Server, “Henry Cowell, *Tiger*,” accessed November 18, 2024, https://petruccimusiclibrary.ca/files/imglnks/caimg/3/3a/IMSLP405182-PMLP656159-Cowell_Tiger.pdf.

โครงสร้างเพลงแบบ ABC โดยตอน A นำเสนอลักษณะของ “ถ่านไฟร้อน” ผู้ประพันธ์เพลงใช้เทคนิคการพัฒนาโมทีฟ ได้แก่ การขยายลักษณะจังหวะ (Augmentation) การย่อลักษณะจังหวะ (Diminution) และการปรับเปลี่ยนลักษณะจังหวะของโน้ตบางตัวให้แตกต่างจากเดิม (Example 8)

Example 8 Motivic Development in Section A “The Charcoals”

The Four-Eared, Five-Eyed Monster

Section C

Augmentation

Diminution and Deleting Some Notes

Adjusting the Rhythm 1

Adjusting the Rhythm 2

ตอน B นำเสนอท่อน “สะเก็ดไฟ” ผู้ประพันธ์เพลงจินตนาการถึงสะเก็ดไฟที่แตกออกมาอย่างไร้ทิศทางระหว่างที่ถ่านไฟกำลังร้อนระอุ และเกิดเสียงดังเปาะแปะไปทั่วบริเวณ จึงใช้เทคนิคการตบมือร่วมกับแนวคิดจังหวะขัด อีกทั้งกำหนดความเข้มเสียงเพื่อให้เกิดมิติของเสียงที่คล้ายกับเสียงสะเก็ดไฟ โดยกำหนดให้ผู้เล่นเครื่องสายเป็นผู้ปรบมือตามจังหวะที่กำหนด ซึ่งการบันทึกโน้ตจะใช้โน้ตหัวกากบาท (Example 9)

Example 9 Clapping Notation in Section B “The Sparks”

The musical score for Example 9, Section B "The Sparks", is written for Violin I, Violin II, Viola, and Violoncello. The time signature is 4/4. The score begins at measure 54. Violin I has a dynamic of *mp* and features clapping notation (crosses) and trills. Violin II has a dynamic of *p* and features clapping notation, trills, and triplets (marked with a '3'). Viola has a dynamic of *p* and features clapping notation, trills, and triplets (marked with a '3'). Violoncello has a dynamic of *mf* and features clapping notation, trills, and triplets (marked with a '3').

ตอน C บรรยายความเป็นปรกายของ “มูลทองคำ” หลังจากไฟร้อนได้มอดดับลง โดยผู้ประพันธ์เพลงนำแนวคิดโมด E ฟริเจียนโดมิแนนท์มาใช้เป็นวัตถุดิบในการประพันธ์ เพราะเป็นโมดที่ให้ความรู้สึกถึงความหรูหราสวยงามตระการตาเหมาะที่จะนำมาบรรยายถึงความระยิบระยับของทองคำ (Example 10)

Example 10 E Phrygian Dominant in Section C “The Golden Poops”

The musical score for Example 10, Section C "The Golden Poops", is a single melodic line in 4/4 time. It features a sequence of notes in the E Phrygian Dominant mode, starting with a half note E, followed by quarter notes F#, G, A, B, C, D, E, and ending with a half note E.

4. บทเพลง รวงน้ำทองคำ

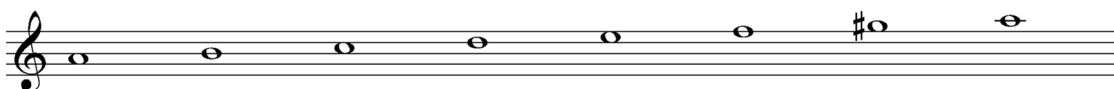
บรรยายถึงการสร้างรวงน้ำทองคำจากบ้านของชายกำพร้าไปจนถึงวังของพระราชธิดาของพระเจ้าพันธุ์มณี โดยใช้แนวคิดการปรับทำนองหลัก (Thematic Transformation) มาเป็นแนวคิดหลักในการประพันธ์บทเพลงเพื่อบรรยายถึงการสร้างรวงน้ำทองคำ ซึ่งบทเพลงนี้นำแนวคิดโมด E พริเจียนโดมิแนนท์ จากเพลงที่ 3 ท่อน “มูลทองคำ” มาเป็นสารตั้งต้น โดยสมมติว่าสมาชิกโน้ตในโมด E พริเจียนโดมิแนนท์ เปรียบเสมือนทองคำที่จะนำมาเป็นวัตถุดิบในการสร้าง “รวงน้ำทองคำ” ดังนั้น ผู้ประพันธ์เพลงจึงปรับให้บทเพลงนี้อยู่ในบันไดเสียง A ไมเนอร์แบบฮาร์โมนิก เพราะบันไดเสียงและโมดดังกล่าวมีสมาชิกโน้ตเหมือนกัน (Example 11)

Example 11 Note Members in the E Phrygian Dominant and A Harmonic Minor Scale

E Phrygian Dominant

A Harmonic Minor

บทเพลง รวงน้ำทองคำ ประกอบด้วยทำนองหลัก 4 ทำนอง แต่ละทำนองมีการใช้แนวคิดการปรับทำนองหลัก โดยใช้โมทีฟจากทำนองหลักที่ 1 (ห้องที่ 1-2) มาเป็นสารตั้งต้น ซึ่งผู้ประพันธ์เพลงใช้เทคนิคการพัฒนาโมทีฟต่าง ๆ เช่น ทำนองหลักที่ 1 และ 2 ใช้เทคนิคการเล่นถอยหลัง และการชี้แควนซ์ทำนองส่วนทำนองหลักที่ 3 และ 4 ใช้เทคนิคการเปลี่ยนเครื่องหมายประจำจังหวะ การทอดเสียง และการเพิ่มโน้ตประดับ เป็นต้น (Example 12)

Example 12 Thematic Transformation

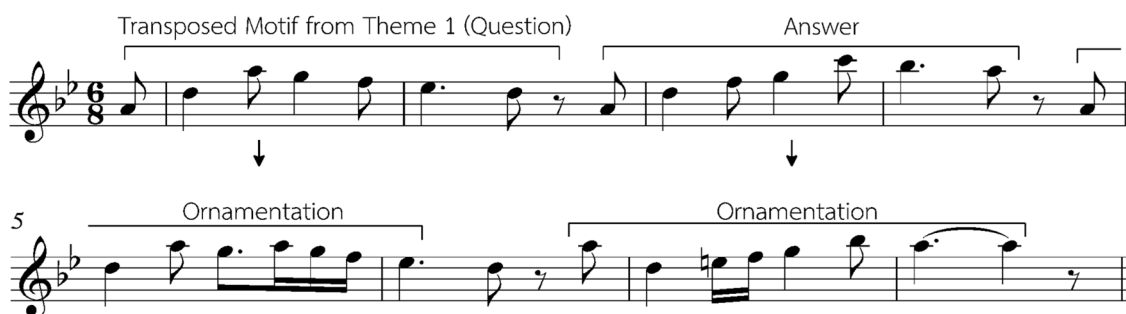
Theme 1

Theme 2

Theme 3 : Time Signature Changed

Theme 4

5. บทเพลง พระเจ้าพันรุ่มตี

ผู้ประพันธ์เพลงกำหนดให้บทเพลงอยู่ในสัณคีตลักษณ์โซนาตารอนโด (Sonata-Rondo Form) โดยสร้างทำนองหลัก 3 ทำนอง และนำมาจัดวางในโครงสร้างของสัณคีตลักษณ์โซนาตารอนโดตามความเหมาะสม

ตอน A นำเสนอทำนองหลักที่ 1 ในกุญแจเสียงหลัก D เมเจอร์ สื่อถึงบรรยากาศของนครพันรุ่มตี ส่วนตอน B นำเสนอทำนองหลักที่ 2 ในกุญแจเสียงโดมิแนนท์ หรือกุญแจเสียง A เมเจอร์ สื่อถึงบุคลิกที่สง่างาม

นำเกรงขามของพระเจ้าพันธุ์มณี และตอน C นำเสนอเพียงครั้งเดียวในบทเพลงอยู่ในกุญแจเสียง F เมเจอร์ บรรยายถึงเหตุการณ์การวิ่งไล่จับแมงสึหู่ห้าตา (Example 13)

Example 13 Themes of the Lord Bandumati

Theme 1 The Bandumati Land

Theme 2 The Lord Bandumati

Theme 3 Chasing the Four-Eared, Five-Eyed Monster

สรุปและอภิปรายผล (Conclusion and Discussion)

บทเพลงย่อยทั้ง 5 บทเพลง มีความยาวเพลงละประมาณ 5-6 นาที และมีความยาวรวมประมาณ 30 นาที โดยมีแนวคิดและเทคนิคการประพันธ์เพลงที่แตกต่างกัน อีกทั้งบางบทเพลงมีการนำวัตถุดิบมาใช้ร่วมกันเพื่อเชื่อมโยงอย่างมีเอกภาพ ซึ่งสรุปเป็นโครงสร้างของแต่ละบทเพลง ดังนี้

บทเพลงที่ 1 *คำสั่งเสียของบิดา* มีสังคีตลักษณ์สามตอน (Ternary Form) มีความยาวประมาณ 5.50 นาที ประกอบด้วย 3 ทำนองหลัก โดยใช้แนวคิดบันไดเสียงโซลโทน การคัดทำนอง การทอดเสียง การใช้โน้ตเพดิลและเครื่องหมายดังขึ้นที่ละน้อย ซึ่งมีโครงสร้างเพลง ดังนี้ (Table 1)

Table 1 Structure of *The Father's Final Words*

Section	Concepts and Techniques	Bar	Rehearsal Mark
A	Theme 1: Whole Tone Scale and Transposition	1-16	A
	Theme 2: Pedal Note and Crescendo	17-40	B
B	Theme 3: Quotation and Polyphony Texture	41-86	C-D
Bridge	Pedal Note and Crescendo	87-100	E
A'	Development of Theme 1-2	101-141	F-G

บทเพลงที่ 2 *สัตว์ประหลาดสี่หูห้าตา* มีสังคีตลักษณะรอนโด (Rondo Form) ความยาวประมาณ 6.13 นาที นำเสนอแนวคิดความสัมพันธ์ของตัวเลข 4 และ 5 ประกอบ 3 ทำนองหลัก โดยทำนองหลักที่ 1 อยู่ในท่อน A, A1 และ A2 ใช้เทคนิคการใช้นิ้วดีดแบบปรกติของกลุ่มเครื่องสาย รวมถึงการใช้เสียงประสานขึ้น-ลงแบบแบบโครมาติก ส่วนทำนองหลักที่ 2 อยู่ในท่อน B และ B2 ใช้แนวคิดโมติเลียน และเทคนิคการใช้นิ้วดีดคอร์ดของกลุ่มเครื่องสาย ส่วนทำนองหลักที่ 3 อยู่ในท่อน C ใช้แนวคิดกลุ่มเสียงกัก ซึ่งมีโครงสร้างบทเพลงดังนี้ (Table 2)

Table 2 Structure of *The Four-Eared, Five-Eyed Monster*

Section	Concepts and Techniques	Bar	Rehearsal Mark
A	Theme 1: Pizzicato	3-18	A-B
B	Theme 2: Pizzicato Chord and C Lydian	19-35	C-D
Bridge	Quartal and Quintal Chord	36-39	E
A1	Theme 1: Harmonics move up and down chromatically	40-55	F-G
C	Theme 3: Clusters	56-87	H-J

Table 2 Structure of *The Four-Eared, Five-Eyed Monster* (cont.)

Section	Concepts and Techniques	Bar	Rehearsal Mark
A2	Theme 1: Low Register and Perfect Fifth Interval	88-97	K
B1	Theme 2: D Lydian	98-115	L-M
Ending	Motif of Theme 1	116-121	N

บทเพลงที่ 3 *ถ่านไฟร้อนและมูลทองคำ* มีโครงสร้างเพลงแบบ ABC ความยาวประมาณ 5.57 นาที นำเสนอลักษณะของถ่านไฟร้อน สะเก็ดไฟ และมูลทองคำ โดยท่อน A ใช้เทคนิคการพัฒนาโมทีฟจากกลุ่มเสียงก๊ตของบทเพลงที่ 2 เพื่อสื่อถึงถ่านไฟร้อน ส่วนท่อน B ใช้เทคนิคการตบมือร่วมกับแนวคิดจังหวะขัดเพื่อสื่อถึงสะเก็ดไฟ และท่อน C ใช้แนวคิดโมดฟริเจียนโดมิแนนท์เพื่อสื่อถึงความระยิบระยับของมูลทองคำ ซึ่งมีโครงสร้างเพลง ดังนี้ (Table 3)

Table 3 Structure of *The Burned Charcoals and Golden Poops*

Section	Concepts and Techniques	Bar	Rehearsal Mark
A	The Burned Charcoals: Clusters	1-44	A-D
B	The Sparks: Clapping and Syncopation	45-84	E-I
C	The Golden Poops: Phrygian Dominant	85-120	J-M

บทเพลงที่ 4 *รวงน้ำทองคำ* มีสังคีตลักษณ์สองตอน (Binary Form) ความยาวประมาณ 6.23 นาที ใช้แนวความคิดการปรับทำนองเพื่อบรรยายถึงการสร้างรวงน้ำทองคำ ใช้แนวคิดบันไดเสียง A ไมเนอร์แบบฮาร์โมนิกที่มีสมาชิกโน้ตเดียวกับโมด E ฟริเจียนโดมิแนนท์ ในท่อน “มูลทองคำ” บทเพลงประกอบด้วย 4 ทำนองหลัก ซึ่งใช้โมทีฟจากห้องที่ 1-2 ของทำนองหลักที่ 1 มาเป็นสารตั้งต้น และใช้เทคนิคการพัฒนาโมทีฟต่าง ๆ เช่น การเล่นถอยหลัง การชีแควนซ์ทำนอง การเปลี่ยนเครื่องหมายประจำจังหวะ การทอดเสียง

และการเพิ่มโน้ตประดับ ทั้งนี้ การวางโครงสร้างบทเพลง ผู้ประพันธ์เพลงกำหนดให้ท่อน A บรรเลงทำนองหลักที่ 1 และ 2 ส่วนท่อน B บรรเลงทำนองหลักที่ 3 และ 4 (Table 4)

Table 4 Structure of *The Golden Gutter*

Section	Concepts and Techniques	Time Signature	Bar	Rehearsal Mark
A	Theme 1 and Theme 2	4/4	1-69	A-I
B	Theme 3 and Theme 4	6/8	70-139	J-R

บทเพลงที่ 5 *พระเจ้าพันธุมิติ* มีสังคีตลักษณะโขนาทารอนโด ความยาวประมาณ 5.32 นาที โดยท่อน A นำเสนอทำนองหลักที่ 1 บรรยายบรรยากาศของนครพันธุมิติ ท่อน B นำเสนอทำนองหลักที่ 2 สื่อถึงบุคลิกของพระเจ้าพันธุมิติ และท่อน C นำเสนอทำนองหลักที่ 3 บรรยายถึงเหตุการณ์วิ้งไล่จับแมงสึหู่ห้าตา ซึ่งทั้ง 3 ทำนองนำมาจัดวางในโครงสร้างของสังคีตลักษณะโขนาทารอนโดตามความเหมาะสม อีกทั้ง ผู้ประพันธ์เพลงได้สร้างทำนองเชื่อมแต่ละท่อน ได้แก่ ช่วงเชื่อม ช่วงเชื่อมกลับ และทำนองหลักช่วงเชื่อม เพื่อให้องค์ประกอบของสังคีตลักษณะนี้มีความสมบูรณ์มากขึ้น (Table 5)

Table 5 Structure of *The Lord Bandumati*

Section	Theme	Key Signature	Bar	Rehearsal Mark
A	Theme 1	D Major	1-28	A-C
Transition (A-B)			29-34	D
B	Theme 2	A Major	35-50	E-F
Retransition (B-A)			51-55	G
A'	Theme 1	D Major	56-71	H
Transition Theme		C Minor	72-100	I-J
C	Theme 3	F Major	101-133	K-N

Table 5 Structure of *The Lord Bandumati* (cont.)

Section	Theme	Key Signature	Bar	Rehearsal Mark
Retransition (C-A)			134-139	O
A'	Theme 1	D Major	140-164	P-Q
B'	Theme 2		165-180	R-S
Retransition (B-A)			181-185	T
A	Theme 1		186-206	U-V
Coda			207-216	W

บทเพลง *จากถ่านไฟสู่ทองคำ* นิทานพื้นบ้านล้านนา สำหรับวงเปียโนควินเทต เป็นบทเพลงประเภทดนตรีพรรณนาที่ถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึก และบรรยากาศ รวมถึงบุคลิกของตัวละคร และเหตุการณ์ต่าง ๆ ของนิทานล้านนาเรื่อง “แมงสีหู่ห้าตา” เชื่อมโยงกับแนวคิดและเทคนิคการประพันธ์เพลงร่วมสมัย เช่น การใช้เทคนิคเพดัลโน้ตและเครื่องหมายดั่งขึ้นทีละน้อยเพื่อสื่อถึงการลากสีระของบิดา การใช้เทคนิคการตบมือร่วมกับแนวคิดจังหวะขัดเพื่อสื่อถึงสะเก็ดไฟ แนวคิดการคัดทำนองเพลง *ปราสาทไหว* เพื่อสร้างบรรยากาศของความสูญเสียบิดา และการใช้แนวคิดโมติเดียนและเสียงทริยโทนเพื่อสื่อถึงรูปลักษณ์ของแมงสีหู่ห้าตา เป็นต้น อย่างไรก็ตาม บางบทเพลงมีการใช้จังหวะค่อนข้างซับซ้อน เช่น การบรรเลงจังหวะขัดในบทเพลงที่ 2 ท่อน “ถ่านไฟร้อน” และท่อน “สะเก็ดไฟ” ผู้ประพันธ์เพลงจำเป็นต้องควบคุมการฝึกซ้อมอย่างเข้มงวดเพื่อให้นักดนตรีสามารถบรรเลงร่วมกันได้อย่างถูกต้อง รวมถึงสร้างไฟล์เสียงของแต่ละแนวเพื่อให้ นักดนตรีได้นำไปฝึกซ้อมและทำความเข้าใจก่อนมาบรรเลงร่วมกันอีกครั้ง

การเผยแพร่บทเพลง (World Premiere)

บทเพลง *จากถ่านไฟสู่ทองคำ* นิทานพื้นบ้านล้านนาสำหรับวงเปียโนควินเทต ได้นำออกแสดงพร้อมบรรยายเผยแพร่ต่อสาธารณชนเมื่อวันที่ 15 มีนาคม 2568 ณ อาคารศิลปะการแสดง มหาวิทยาลัยราชภัฏ เชียงราย ผู้ที่สนใจสามารถรับชมบันทึกการแสดงสดของบทเพลง *จากถ่านไฟสู่ทองคำ* ได้จาก QR Code ดังนี้

Figure 1 QR Code for Live Performance *From Coals to Golds*

Bibliography

- Gatephrachan, Derek, and Weerachat Premananda. "Doctoral Music Composition: *Legend of the Fairy Kingdom 'Chiangrai'* for Comtemporary Jazz Ensemble." *Rangsit Music Journal* 18, 2 (2023): 45-57. (in Thai)
- Lanna Magazine on Cloud. "The Four-Eared, Five-Eyed Monster." Accessed November 18, 2024. <https://accl.cmu.ac.th/Knowledge/details/2681>. (in Thai)
- Laohverapanich, Teerus. "Doctoral Music Composition: The Novel *Phet Pra Uma* for Synthesis Jazz Ensemble." DFA diss., Chulalongkorn University, 2019. (in Thai)
- Nakpee, Nattanit, and Kamontam Kuabutr. "Program Music in Western Culture." *Aksara Pibul Journal* 3, 1 (2022): 1-14. (in Thai)
- Pancharoen, Natchar. *Dictionary of Music Terms*. 3rd ed. Bangkok: KateCarat Press, 2009. (in Thai)
- PML-CA Server. "Henry Cowell, *Tiger*." Accessed November 18, 2024. https://petruccimusiclibrary.ca/files/imglnks/caimg/3/3a/IMSLP405182-PMLP656159-Cowell_Tiger.pdf.
- Sungwijit, Thaphad. "*Kan Damnoen* for Violin Trio." *Rangsit Music Journal* 17, 1 (2022): 58-73. (in Thai)
- Suttajit, Narut. *Sanghisitism Appreciation of Western Music*. 12th ed. Bangkok: Chulalongkorn University Press, 2023. (in Thai)
- Trakulhun, Wiboon. "*Ramayana* for Piano." *Rangsit Music Journal* 17, 1 (2022): 121-136. (in Thai)